

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno 313. Usque Ad Annum 361

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1758

VD18 90117778

§. 6. Eusebii Cæsariensis Mors, & ejus Doctrina.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66022)

ram in fratrem dissimulabat, tandem Sæculum IV.
 sciens eum terras Ditionis suæ ingressum, A. C. 340.
 copias misit, quasi fratri Constantio, bel-
 lum in Persas moventi, auxilium laturas;
 ab his Constantinus ex improvise obru-
 tus, haud procul Aquileja occisus est, A-
 cyndino, & Proculo Consulibus, id est,
 anno 340. Provinciis, quæ fratris fue-
 rant, a Constante receptis, universum
 Imperium in duas partes, Orientem, &
 Occidentem divisum. In Constantino
 Imperatore potentissimus Athanasii, &
 Ecclesiæ Catholicæ Defensor corruit.

An. 340.

§. VI.

*Eusebii Cæsariensis mors, & ejus
Doctrina.*

Circa eadem tempora, id est, anno 340. *Socr. 2. c. 4.*
 Eusebius Pamphili, Episcopus Cæsa- *Soz. III. c. 2.*

reæ in Palæstina, sua ætate facile in Ec-
 clesia doctissimus, vivere desiit. Præter
 opera, de quibus meminimus, nempe
 Tractatum contra Hieroclem, Præpara-
 tionem, & Demonstrationem Evangeli-
 cam, Chronicum, & Historiam Ecclesia-
 sticam, sub vitæ finem scripsit amplum
 Tractatum contra Marcellum Ancyra-
 num, vitam Constantini Imperatoris, seu
 potius Encomia, & Panegyrim, quæ quasi
 vitæ ejus compendium est, eamque ipse
 Eusebius in solemnitate anni trigesimi

Sæculum IV. Regni Constantiniani, Imperatore
 A. C. 340. sente, pronuntiavit. Hæc quidem
 IV. vit. c. 46. ra habemus, sed triginta libros contra
 Porphyrium, & plures alios desideramus.
 Ex opere contra Marcellum potissimum
 quamnam Eusebii Doctrina de Verbo
 vino fuerit, dispici debet, nam hoc opus
 conscripsit, postquam ab Arianis hæc opi-
 nio fuerat mota, ipsique a Concilio Ni-
 cæno damnati, & rursus tempore, quo
 hæc disputatio maxime fervebat, & con-
 tentione, quod hæc materia ex proposito
 tractetur.

Ipsum hoc opus dividitur in quinque
 libros, quorum primi duo simplicitate
 contra Marcellum Ancyranum inscribun-
 tur, & propemodum nihil aliud conti-
 nent, quam Doctrinæ ipsius Marcellii
 positionem, eaque sola, ut vult Eusebius
 ad eum Sabellianismi convincendum
 sufficit. Aliorum trium librorum titulus
 est: De Theologia Ecclesiastica, & contra
 Flaccillum Episcopum Antiochenum
 diriguntur, in istis Eusebius Marcellum
 refutat, eique Doctrinam, quam esse Ecclē-
 siæ Catholicæ dicit, opponit; hæc ab eo
 quam in aliis suis operibus tenet, præ-
 fertim in Demonstratione Evangelicæ
 non multum differt; eos, qui Verbum
 esse creaturam, & ex nihilo productum

Theod. L. I. dicere audebant, damnat, *Quomodo enim
 c. 9. inquit: esset Filius, & Filius Dei unigeni-
 tus*

nitus, si ejusdem cum omnibus aliis crea-
 turis naturæ esset? Rursus: Qui duas
 ponunt bypostases, ingenitam unam, &
 ex nihilo creatam alteram, Dei unita-
 tem quidem salvant, sed secundum ipsos
 jam non est Filius unigenitus, nec Do-
 minus, nec Deus, nec quidquam cum di-
 vinitate Patris commune habet. Et alibi,
 dum locum celeberrimum explicat, ubi
 juxta versionem Græcam Sapientia di-
 cit: *Creavit me Dominus*, sic differit:
si quis creatum dicere velit, ne dicat in
eo sensu, quasi non existens ad existentiam
transiisset, aut ex nihilo extractus esset ad
aliarum Creaturarum modum, sicut ali-
qui male intellexerunt. Deinde hunc
 textum docte ex Hebraico explicat, ex
 quo, eum hujus linguæ non ignarum
 fuisse, cognoscitur.

Dicit; Filium Dei esse fontem vitæ,
 vitam, lumen, ipsam rationem. Ita e-
 tiam loquebatur in Demonstratione Ev-
 angelica, adjiciens; esse ipsam pulchri-
 tudinem, & bonitatem, si hæc nomina
 rei productæ dare liceret. In eodem
 opere dicebat: *Periculosum est simplici-*
ter affirmare, Filium ex nihilo produ-
ctum, sicut alia producta, nam alia est ge-
neratio Filii, & alia creatio per Filium
facta; hæc verba eo sunt observatu di-
 gniora, quod ante Concilium Nicænum
 scripserit. Iterum in eodem opere di-

Sæculum IV.
A. C. 340.Ibid. c. 10.
III. Theol.
c. 2. p. 150.
Prov. 8. 22.I. Theol. c. 8.
IV. De-
monst. c. 2.
V. Demonst.
c. 2. p. 214.

Sæculum IV. cit; intellectu nostro concipiendum
 A. C. 340. lium, non quasi aliquo tempore non exi-
 stentem, & deinde productum, sed tan-
 quam ante infinita tempora existentem
 præexistentem, & Patri semper coexiste-
 tem. Quantum hæc Doctrina Ario ad-
 versatur! S. Alexandrum accusanti, quod
 diceret: Semper Pater, semper Filius.
 Eusebius iterum in Theologia dicit; Fi-
 lium a Patre fuisse declaratum, Domi-
 num, Salvatorem, & Deum omnium, &
 Throni sui participem. Hæc omnia, fa-
 nam fuisse Eusebii fidem, probare videri
 possent.

*Athan. de
 Syno. p. 886.* Attamen ad Episcopum Euphratio-
 nem scribens simpliciter dicere non erat
 veritus, Christum non esse verum Deum,
 atque in ipso hoc opere contra Marcel-
 lum quædam minus Catholice prolata
 inveniuntur. Distinctionem inter divi-
 nitatem Patris, & Filii ponere videtur,
 dum dicit: *Si timent, ne duos Deos asse-
 ramus, sciant, quod confitendo Filium es-
 se Deum, ideo tamen non nisi unus ad-
 mittatur Deus, nempe ille, qui solus est
 sine principio, & ingenuus, cui propria
 est divinitas, qui causa est, quod Filius
 sit, & talis sit.* Nunquam dicit ex-
 pressionem, postmodum in Ecclesia re-
 cepta, Patrem, & Filium esse unum Deum.
 Non utitur voce: consubstantialis, dum-
 que illam in Concilio Nicæno recepit,
 id,

id, additis ejusmodi explicationibus, fe-
 cit, quæ perfectam æqualitatem non ad-
 struunt, sicut ex ejus Epistola vidimus.
 Econtra Marcellum Sabellianismi insimu-
 lat, quod diceret, ante mundi creatio-
 nem solum Deum fuisse, atque Deum, &
 Verbum ejus unam fuisse substantiam,
 quod hodie nemo Catholicus negat. Eu-
 sebius putat, eos, qui ita loquuntur, hy-
 postasin Filii negare, eumque in Patre po-
 nere, sicut accidens est in subjecto. Se-
 cundum hoc principium, ferre non vult
 dicentes; supremum Deum fuisse incar-
 natum, quia hoc nomen soli Patri tri-
 buit. Iterum inæqualitatem inter Pa-
 trem, & Filium affirmare videtur, dum
 dicit: Non est necessarium duos Deos
 ponere, dum duas Hypostasies ponimus,
 quia non ponimus dignitate æquales, nec
 ambas sine principio, & ingenitas, hinc
 ipse Filius docet, Patrem esse quoque
 Deum suum. Inferius dicit; non aliam
 ob causam nos Filio divinos honores ex-
 hibere, quam propter Patrem, quem in
 eo honoramus, sicut Regem in sua imagi-
 ne. Et alibi; a Filio neminem nisi so-
 lum Patrem pro vero Deo agnosci, eo
 quod, quamvis ipse verus Deus sit, ta-
 men tantum imago sit, & adjectum, so-
 lus, Patri conveniat, eo quod sit Proto-
 typus.

Sæculum IV.
 A. C. 340.

Sup. L. IX.
 §. 26.

I. Theol.
 c. 16. 17.

II. Theol.
 c. 14. p. 122.

II. Theol.
 c. 4. *Ibid.*

c. 7. p. 109.

Joan. 20. 17.

Ibid. p. III. c.

Ibid. c. 23.

p. 141.

Sæculum IV. Multo magis inæqualitatem Patris,
 A. C. 340. & Filii statuere videtur, dum dicit; Fi-
 lium nec esse supremum Deum, nec An-
 golorum unum, sed medium, & medie-
 tum inter Patrem & Angelos. Eadem
 Tractatus contra Marcellum. in Demonstratione Evangelica scribit;
 L. I. c. I. p. 8. IV. Demonf. c. 6. putatque se demonstrare; necessarium
 fuisse, ut Deus ante reliqua omnia pro-
 duceret potestatem quamdam mediam,
 quæ infinitam distantiam inter se, & crea-
 turas temperaret. In eodem opere Fi-
 lium vocat Ministrum, & creationis in-
 strumentum, imo vocat Dei opus, *Dem-
 jourgema*. Dicit; Patrem existere, &
 subsistere ante generationem Filii, in
 quantum solus est ingenitus. Dicit; Fi-
 lium non esse accidens inseparabile, si-
 cut splendorem a luce, sed per volunta-
 tem Patris subsistere, (*) quem libere
 produxit. Dicit tandem, quod nulla ra-
 tione excusari posse videtur, Spiritum S.
 nec esse Deum, nec Filium, sed earum
 rerum aliquam, quæ per Filium factæ
 sunt. Idque ab ipso dictum in libro con-
 tra Marcellum invenitur. Nihilominus
 pleras-

c. 2.
 c. 3. p. 147.
 p. 148.
 III. Theol.
 c. 6. p. 175.

(*) Quem libere produxit. Das hat unser Protestant übersetzt: Der ihn mit gutem Bedacht hervorgebracht. Als wenn Gott der himmlische Vater eines mit besserem Bedacht hervorbrächte, als das andere. Nebst andern Fehlern.

plerasque Eusebii expressiones benigne interpretari possumus, si consideremus, ipsius tempestate, quamvis Doctrina Ecclesiae esset certa, tamen de vocibus, quibus Altissimi Mysterii Notiones exprimerentur, necdum convenisse inter omnes, & necdum determinata fuisse vocabula, quibus omnes illius temporis Hæreticorum argutiæ jugularentur. Ita Marcel-
 lus Ancyranus in Asterio reprehendebat, quod in Trinitate duas Personas distinctas admitteret, quia nempe Græcum vocabulum *Prosopon*, quod Personam significat, in ista materia necdum apud omnes receptum erat. Posset etiam ad excusandum Eusebium dici, ab eo illa, quæ Jesu Christo secundum Naturam divinam, & humanam conveniunt, non satis fuisse distincta.

Sæculum IV.
 A. C. 340.

ap. Euf. III.
 Theol. c. 4.
 p. 168.

Quamquam autem Eusebii Doctrina excusationem admitteret, difficulter tamen ejus agendi ratio defendi potest; ipso litis initio inter Episcopos notatur, qui Arium contra S. Alexandrum Alexandrinum defendendum susceperunt. In Historia sua Ecclesiastica contentionis celeberrimæ nec uno verbo meminit, nec ad istud respondere licet, Historiam ejus ibi finiri, ubi illa incepit, nam in vita Constantini nihilo clarius de ea loquitur, contentus dicere generatim, dissensiones fuisse

Sæculum IV. fuisse in Ecclesia, præsertim in Ægypto, at dissensionum causam nunquam explicat; si præter ipsum nemo alius scripsisset, credere debuissimus, in Concilio Nicæno nullam majoris momenti quæstionem, quam de celebrando Paschate fuisse motam. Dum Leges a Constantino contra Hæreticos latas memorat, illam, qua Arii scripta ad flammam damnabantur, reticet. Ubi de Concilio Tyriensi loquitur, de Athanasi accusationibus, quæ totam Concilii materiam constituebant, altissimum silentium. Hoc præparatum silentium Eusebii majorem veritatis speciem quibusdam veterum Scriptorum eum Arianismi incusantibus, quam ab ista labe purgare conantibus adstruxit. Id autem certum, Acacium Discipulum ejus, & in Sede Cæsariensi Successorem, exinde Arianorum caput evasisse. Iste Acacius erat monocus, ipsique inde cognomentum adhæsit; cæterum ingenio valens, & eruditus, plura opera composuit, & inter alia Eusebii vitam. (*)

v. Testim. de
Euf. ap.
Socr. 2. hist.
c. 4.

§. VII.

(*) Ad hunc Paragraphum Anonymo I. videtur Fleurius nimis Eusebio favere, nimis excusare. Judicet Lector.